

การศึกษาการปฏิบัติงานภาควิชาการศึกษาศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

นายหวิเ นนคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

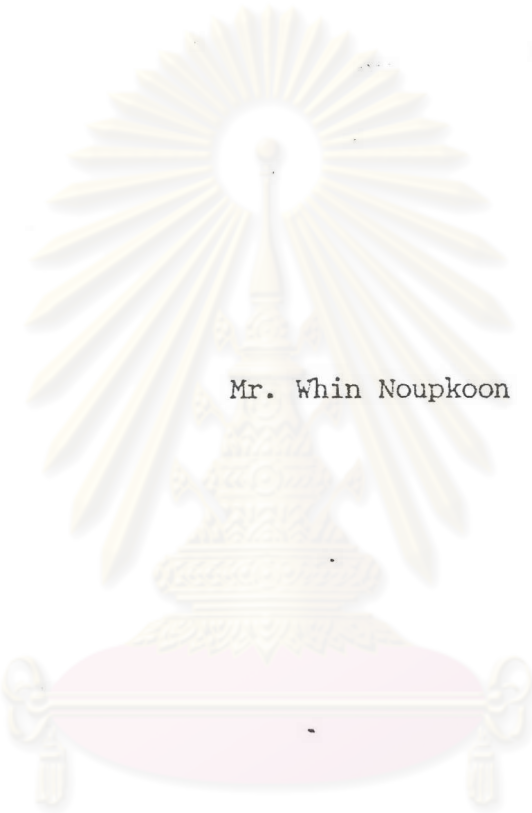
ISBN 974-576-273-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15645

117 29 19 76

A STUDY OF ADMINISTRATORS' SUPERVISORY PERFORMANCE IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO

Mr. Whin Noupkoon

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University.

1989

ISBN 974-576-273-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

โดย นายหวิน นพคุณ

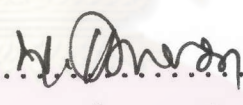
ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุญมี เถรยอด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิงษ์ ไทยมานิช)

ทวิ นพคุณ : การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 (A STUDY OF ADMINISTRATORS' SUPERVISORY
PERFORMANCE IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO) อาจารย์ที่ปรึกษา
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 240 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศ
การศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 182 ฉบับ ไปยังประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา และได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 164 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.11 นำมาวิเคราะห์
ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสามขนาดส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานการนิเทศ
การศึกษารอบทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย พร้อมทั้งเรื่องที่ปฏิบัติมากในแต่ละ
ด้านดังนี้ 1. ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น คือการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู
2. ด้านหลักสูตรและการสอน คือ การทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้ครูทราบ 3. ด้านการ
ประเมินผล คือการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน 4. ด้านสื่อการเรียนการสอน คือการจัดหา
สื่อการเรียนการสอนให้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5. ด้านการพัฒนาบุคลากร คือการเพิ่มพูนความรู้
ด้านวิชาการแก่ครู

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครูไม่เปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการสอน ครูขาดความคิดสร้างสรรค์ในการคิดแปลงวัสดุท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน
ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มพูนความรู้
เพื่อพัฒนาตนเอง และไม่มั่งบประมาณเพียงพอในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

WHIN NOUPKOON : A STUDY OF ADMINISTRATORS' SUPERVISORY PERFORMANCE
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION TWO. THESIS ADVISOR : ASSIST.
PROF. VALAIRAT BOONSAWASDI, 240 PP.

The purposes of this research were to study the administrators' supervisory performance in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region Two, and to study the problems and the obstacles of performing supervision. The researcher sent 182 copies of questionnaire to the population which were administrators and assistant administrators of the secondary schools, and 164 copies, counted for 90.11 percent, were completed and returned. The data were analyzed by means of frequency distribution and percentage.

The findings were that most of the administrators from all the three sized schools had performed all five supervisory tasks. The tasks were arranged from high to low performances, and the aspects of the tasks which were done at the high level were presented as follows 1) concerning providing facility and other services, promoting morale and willingness of the teachers was mostly done, 2) concerning curriculum and instruction, reviewing the teachers' understanding about the curriculum was done at the high level, 3) concerning evaluation, evaluating the school performance was rated at the high level, 4) concerning instructional media providing instructional media to meet the curriculum goals was mostly done, and 5) concerning staff development, promoting academic knowledge for the teachers was mostly done.

Concerning the problems and obstacles of performing supervision, the important reasons were the teachers did not change their teaching behavior, the teachers lacked creativity in applying local materials into instructional media, there was no effective instrument to evaluate the performances, the teachers were not eager to improve themselves by gaining more knowledge, and there was inadequate budget for providing facility and other services.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นพิเศษ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ความสนใจติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์อยู่เสมอ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำด้วยดี และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด และอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิชย์ อาจารย์กนก จันทร์ขจร อาจารย์เจิม สืบขจร อาจารย์ประกาศ แสงเพชร อาจารย์ดร.ศันย์ ดิษยบุตร ว่าที่ รต.นิยม เสรีรัตน์ และอาจารย์วิกรม กมลสุโกศล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ใฝ่หม่อมต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ อาจารย์ประพันธ์ จันทรัตน์ อาจารย์พรทิพย์ นนกุล และเพื่อนศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 2 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ทุนช่วยเหลือบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายหวิน นนกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
คำถามที่ต้องการคำตอบในการวิจัย	9
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	14
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	15
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา	18
หลักการนิเทศการศึกษา	19
กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	23
กระบวนการนิเทศการศึกษา	24
ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2.	งานภาคนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน	29
	- งานด้านหลักสูตรและการสอน	35
	- งานด้านกาารพัฒนาบุคลากร	42
	- งานด้านสื่อการเรียนการสอน	48
	- งานด้านการอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น	52
	- งานด้านการประเมินผล	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
3.	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	64
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	64
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
	การสร้างเครื่องมือการวิจัย	65
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	67
4.	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	การวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
	การวิเคราะห์การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ..	75
	การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียน	151

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	169
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	169
วิธีดำเนินการวิจัย	169
สรุปผลการวิจัย	171
อภิปรายผลการวิจัยการวิจัยและข้อเสนอแนะ	182
ข้อเสนอแนะ	199
บรรณานุกรม	201
ภาคผนวก	211
ประวัติผู้เขียน	240

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืน และ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	67
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพ ตามขนาดของโรงเรียน	70
3	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสร้างควม เข้าใจเรื่องหลักสูตรให้แก่ครู และการใช้หลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	75
4	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียน การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	85
5	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผล การเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	99
6	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินเทคโนโลยีใหม่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	105
7	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการพัฒนาคู่มือประจำการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	111

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการนิเทศคุณลักษณะ ที่ส่งเสริมการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	118
9	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการให้ความรู้ เรื่องสื่อการเรียนการสอนแก่ครู จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	121
10	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดให้มีสื่อ การเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	123
11	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียน การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	127
12	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเก็บรักษา สื่อการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	131
13	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการเรียนการสอน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน	133
14	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการช่วยเหลือครู เรื่องส่วนตัว และการสร้างขวัญและกำลังใจ จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน	137

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

15	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านบริการพิเศษแก่ครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	141
16	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน	143
17	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผล การปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	145
18	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผล การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	148
19	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	151
20	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการนิเทศบุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	155
21	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	158

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

๒

หน้า

22	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวก และบริการด้านอื่น จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน	162
23	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	166

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย